

DREPTURILE FEMEILOR - UN CÂȘTIG RECENT -

1874 Dreptul la educație

În Țara Românească, Proclamația de la Islaz cerea „instrucție egală și întregă pentru tot românul de amândouă sexele” (art. 16). Prima femeie din România care a obținut o diplomă de bacalaureat într-un liceu de băieți a fost Sofia Nădejde în 1874.

Drepturi civile 1923

Constituția din 1923 prevedea pentru prima oară egalitatea în ceea ce privește drepturile civile ale femeilor, după lungi presiuni din partea Consiliului Național al Femeilor Române care a reunit asociațiile femeilor într-o voce comună. Încă din 1896, Liga Femeilor Române de la Iași cerea Adunării Deputaților ca „femeia măritată să fie scoasă din rândul minorilor și să i se recunoască dreptul de a-și administra singură averea”. Liga solicita și ca „legea să îl oblige pe bărbat să recunoască copilul său natural, pentru ca astfel sarcina creșterii copilului să poată fi suportată și de tată, iar nu numai de mamă”.

Până atunci, Codul Civil românesc de la 1866 punea femeile în rând cu minorii și persoanele incapacitate mintal: orice act încheiat de o femeie avea nevoie de acceptul soțului sau al justiției. Femeia nu putea urmări un bărbat pentru pensie alimentară, nu avea drept de tutore, trebuia să rămână în domiciliul stabilit de soț și pierdea naționalitatea dacă se mărita cu un străin.

Dreptul la vot 1946

Femeile își exercită dreptul de vot la nivel de comună începând cu 1929. Constituția lui Carol al II-lea, precum și Legea Electorală din 1939 dădeau drept de vot femeilor peste 30 de ani. Abia în 1946 s-a introdus votul universal pentru populația ajunsă la vârsta majoratului, indiferent de sex. Acest drept de vot nu a fost exercitat liber până în 1989, ci în condiții de dictatură.

ROMÂNCE CĂRORA LE DATORĂM DREPTURI ȘI ÎNCEPUTURI

Sofia Nădejde (n. 1856)

a fost una dintre primele jurnaliste și prozatoare femei din România și cea care a desființat cu argumente științifice teza lui Titu Maiorescu care susținea că femeile nu ar trebui să primească drepturi egale cu bărbații pentru că au creierul mai mic.

Eugenia De Reuss – Ianculescu (n. 1865)

a fondat societatea „Emanciparea femeii”, ulterior denumită „Drepturile femeii” și o revistă purtând același nume; în 1913 a reprezentat femeile din România la Congresul Internațional al Alianței pentru sufragiul femeii (o organizație cu peste 11 milioane de membre), iar după război a participat la unificarea asociațiilor de femei din România în Consiliul Național al Femeilor Române.

Calypso Botez (n. 1880)

licențiată în istorie și filozofie, a participat între anii 1917 și 1923 la dezbaterile publice din jurul elaborării noii constituții a țării, trimițând memoriile politicianilor vremii pentru înlăturarea legislației învechite privind statutul juridic, economic și politic al femeilor, alături de Eleonora Stratilescu, Ella Negruzzi și Maria Baiulescu. A lucrat apoi la armonizarea Codului Civil cu prevederile noii constituții.

Marta Trancu - Rainer (n. 1875)

a fost prima femeie chirurg din România și a condus trei spitale de campanie în timpul ocupației germane din Primul Război Mondial. A salvat sute de răniți, inspirată de Regina Maria al cărei medic curant a fost.

Doina Cornea (n. 1929)

una dintre cele mai curajoase figuri ale disidenței anti-comuniste. A reușit să trimită în afara țării zeci de proteste împotriva regimului comunist, materiale citite la postul de radio Europa Liberă, care emitea din Paris și era ascultat clandestin de români, în lipsa unei presei libere. Deși se afla sub amenințările și supravegherea Securității și a Miliției, a ieșit în stradă din primele zile ale Revoluției din 1989. Și după Revoluție a continuat să promoveze valorile democratice.

Mihaela Miroiu (n. 1955)

a absolvit Facultatea de Filosofie și este cea mai cunoscută reprezentantă a feminismului românesc de după 1989, formând zeci de cercetători, de activiste și activiști pentru drepturile femeilor și non-discriminare, ca profesoară universitară de științe politice și coordonatoare de doctorat. Este autoare și editoare de cărți privind drepturile femeilor. Din 2018 a ales să își petreacă viața în Sibiu.

DREPTURILE FEMEILOR ÎN PERIOADA COMUNISTĂ

În perioada comunistă, libera asociere sau criticarea sistemului politic nu era permisă, iar mișcarea pentru drepturile femeilor a fost suprimată, ca orice alt activism civic. Egalitatea era considerată o politică de stat, dar era înțeleasă ca uniformizarea cetățenilor și nicidecum ca asigurarea de șanse egale ținând cont de nevoile diferite ale femeilor și bărbaților, așa cum este ea promovată azi.

Unele femei au avut acces la educație, la locuri de muncă dar și la funcții de conducere, cu condiția să nu provină din familii sau categorii sociale dezagreate de sistem și să nu critice regimul comunist. Au fost favorizate persoanele care erau activiste ale Partidului Comunist.

Corpul femeilor a fost tratat ca un bun al poporului și un mijloc de a obține creșterea demografică. Dreptul unei femei de a controla câți copii are și la ce distanță unul de altul a fost suprimat. Nu se puteau cumpăra mijloace de contracepție, iar prin Decretul 770 din 1966 a fost interzis avortul, fiind permis doar femeilor care aveau mai mult de 4 copii.

Se estimează că peste 10.000 de femei au murit apelând la avorturi ilegale, pe care și le provocau uneori singure.

Pentru că riscau închisoare, femeile nu apelau la medici nici în caz de septicemie.

DREPTURILE FEMEILOR DUPĂ 1989

Organizațiile femeilor

După ce dreptul de asociere a fost restabilit, au reînceput să apară organizații înființate de femei. Femei din domeniul academic, dar și alte femei care au simțit pe pielea lor efectul inegalităților, au fondat organizații care au încercat să continue istoria militantismului pentru drepturile femeilor din România și să obțină o serie de reforme. Prioritățile organizațiilor după 1989 au fost: accesul la contracepție și servicii de sănătate reproductivă, combaterea violenței împotriva femeilor, șansele egale în domeniul muncii și al reprezentării politice.

1995 Conferința Femeilor de la Beijing

România a participat cu o delegație la această conferință istorică ce s-a finalizat cu „Planul de acțiune de la Beijing”, o serie de măsuri pe care state din întreaga lume s-au angajat, la presiunea femeilor, să le pună în aplicare pentru a elimina violența împotriva femeilor, inegalitățile economice, dar și cele legate de reprezentarea femeilor în politică sau accesul la servicii publice (sănătate, justiție etc.). Rămâne un document de referință pentru drepturile femeilor și un ghid esențial pentru o societate care asigură cetățenilor de ambele sexe egalitate de șanse.

2002 Legea privind egalitatea de șanse între femei și bărbați

Sub presiunea integrării europene, Guvernul României a adoptat această lege care a introdus noi concepte precum discriminare pe criteriul de sex, acțiuni pozitive pentru stimularea egalității de șanse și a definit și interzis hărțuirea sexuală. Prin această lege s-au stabilit și structuri teritoriale și la nivel național cu atribuții în promovarea egalității de șanse (ex. Comisia Județeană pentru Egalitate de Șanse, Agenția Națională pentru Egalitate de Șanse între Femei și Bărbați).

2003 Legea privind prevenirea și combaterea violenței domestice

Tot sub presiunea integrării europene, Legea 217/2003 a definit violența în familie (fizică, sexuală, psihologică, economică), a creat instituții cu atribuții de prevenire și combatere, și au fost definite serviciile de asistență, precum adăposturile. Abia în 2012, a fost introdusă în lege măsura ordinului de protecție prin care agresorul poate fi evacuat din locuință în baza unui ordin emis de judecător, iar din 2019 ordinul provizoriu ce poate fi emis de polițist.

2019 Obligativitate legală pentru angajatori de a combate hărțuirea sexuală

Legea 178/2019 stabilește obligativitatea angajatorilor cu peste 50 de angajați de a-și formula politici interne pentru combaterea hărțuirii sexuale și mecanisme pentru reclamarea acestor fapte.

VIOLENȚA ÎMPOTRIVA FEMEILOR

Violența împotriva femeilor este atât o cauză cât și o consecință a statutului inegal al femeilor. Femeile sunt împinse într-o poziție de subordonare prin violență fizică, sexuală, psihologică, economică, structurală, inclusiv violență instituțională – precum violența comisă sau permisă de un factor de decizie sau de un reprezentant al instituțiilor statului (de ex. polițiști, demnitari etc.). În România, 1 din 3 femei a suferit violență fizică sau sexuală comisă de partener sau de o altă persoană de sex masculin după vârsta de 15 ani. Nu putem susține că femeile au drepturi egale într-o societate în care nu li se protejează încă eficace dreptul la viață și integritate fizică. Conform legii, se pedepsesc următoarele forme de violență:

Violența domestică: orice acțiune intenționată de violență fizică, sexuală, psihologică, economică, socială sau spirituală care se produce în mediul familial sau domestic ori între soți sau foști soți, precum și între actuali sau foști parteneri, indiferent dacă agresorul locuiește sau a locuit împreună cu victima.

Violența sexuală: agresiune sexuală, impunere de acte degradante, hărțuire, intimidare, manipulare, brutalitate în vederea întreținerii unor relații sexuale forțate, viol, inclusiv viol conjugal.

Hărțuirea sexuală: comportament nedorit cu conotație sexuală, exprimat fizic, verbal sau nonverbal, având ca obiect sau ca efect lezarea demnității unei persoane și, în special, crearea unui mediu de intimidare, ostil, degradant, umilitor sau jignitor. Ca faptă penală, se definește drept pretinderea în mod repetat de favoruri de natură sexuală în cadrul unei relații de muncă sau al unei relații similare, dacă prin aceasta victima a fost intimidată sau pusă într-o situație umilitoare.

Traficul de persoane: recrutarea, transportarea, transferarea, adăpostirea sau primirea unei persoane în scopul exploatării acesteia, săvârșită prin constrângere, răpire, inducere în eroare sau abuz de autoritate, profitând de imposibilitatea de a se apăra sau de a-și exprima voința ori de starea de vădită vulnerabilitate a acelei persoane, prin oferirea, darea, acceptarea sau primirea de bani ori de alte foloase în schimbul consimțământului persoanei care are autoritate asupra acelei persoane.

Primește ajutor! A.LE.G. oferă gratuit serviciul licențiat de informare și consiliere psihologică femeilor care se confruntă cu violența, dar și copiilor lor. Lasă-ne un mesaj pe adresa contact@aleg-romania.eu și împreună vom găsi soluții pentru o viață liniștită.